

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 4 augustus 2022
Datum GS-besluit : 27 september 2022

Vragen nr. 72

Vragen van **mw. R. Alberts** (SP) over.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 4 augustus 2022 door het lid van Provinciale Staten, **mw. R. Alberts** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 26 juli jl. lazen we een artikel in het Noord-Hollands Dagblad aangaande het door particulieren (laten) bevestigen van sensoren aan hun pand, met als titel 'Beeft de aarde bij Bergen als gevolg van gaswinning? Tientallen sensoren meten straks de beweging van huizen'.¹ Het bedrijf Groningen Sensor Netwerk (GSN) verzorgt deze sensoren en het uitlezen ervan. I.s.m. een initiatiefnemer uit Alkmaar wil men in de omgeving van het Berger gasveld een netwerk aanleggen. 'Pandeigenaren weten daardoor wat er met hun pand aan de hand is', zo wordt door Dhr. Dijkstra van GSN vermeld. Hiermee kunnen hoogteverschillen en bevingen worden gemeten.

Het KNMI heeft in heel Noord-Holland twaalf meetstations om bodembeweging te meten. Zeven daarvan zijn rond Alkmaar en twee daarvan zijn rond Middelle gesitueerd.

In januari 2018 stelde de SP schriftelijke vragen aangaande gaswinning en de verhoging van de productie.² Enkele maanden later werd er een aardbeving gemeten bij het gasveld Middelle, waar de SP direct mondeling vragen over stelde tijdens de PS-vergadering van 11 juni 2018.² Kort daarop legde de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) de situatie voor aan de Provinciale Staten bij een technische briefing op 24 september 2018.³ Hier beantwoordde de NAM vragen van de aanwezige, verontruste statenleden en gedeputeerde. De link met Groningen werd al snel gelegd.

Gezien het feit dat noch het Rijk, noch de NAM en noch de provincie Noord-Holland actief optreedt in het meten van gebouwen, lijkt het erop of nu bewoners zelf het heft in eigen hand gaan nemen om te weten wat er met hun bouwwerken gebeurt. De SP ziet dat de provincie haar rol hierin serieuzer moet nemen om ervoor te zorgen dat er op een adequate en juridisch houdbare wijze de

¹ NHD, 26 juli 2022: https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20220624_4610810

² SP, 8 juni 2018: <https://noord-holland.sp.nl/nieuws/2018/06/sp-stelt-mondelinge-vragen-over-gasaardbeving-warder>

³ PNH, 24 september 2018: <https://noordholland.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/4725fccb-bc2e-4801-94eb-a68e840a6bb5>

bodembeweging gemeten wordt, zodat veiligheidsrisico's worden beperkt en schaden aan bedrijven en aan huizen – waar gezinnen wonen – worden voorkomen.

In dat licht stelt de SP de volgende vragen, die ze graag uitvoerig beantwoord ziet

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Inleiding op antwoorden

De Rijksoverheid (ministerie van Economische Zaken en Klimaat) is het bevoegd gezag als het gaat om mijnbouwactiviteiten; zij geeft de vergunning uit en organiseert toezicht op de uitvoering. De Rijksoverheid vraagt bij nieuwe vergunningaanvragen mijnbouwwet altijd advies aan de Provincie, gemeenten en waterschappen. De adviezen van de provincie en lagere overheden zijn vooral bedoeld om regionale en lokale bijzonderheden onder de aandacht te brengen, en zijn op geen enkele manier bindend. Provincies, gemeenten en waterschappen kunnen het afgeven van vergunningen in het kader van de Mijnbouwwet niet tegenhouden. Verder zijn ook TNO, het KNMI, de Technische Commissie bodembeweging (Tcbb) en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) adviespartijen. Als de vergunning eenmaal is afgegeven, is de vergunninghouder er verantwoordelijk voor het project volgens de vergunning uit te voeren. Toezicht en handhaving liggen bij het Rijk. Wijzigingen in de bedrijfsvoering waarvoor geen nieuwe vergunning nodig is, zullen aan de toezichthouder worden gemeld. Daar heeft de provincie geen rol in. Is er wel een nieuwe vergunning nodig dan worden provincie, gemeenten en waterschappen uitgenodigd advies uit te brengen.

Vraag 1:

Kent u het NHD-artikel 'Beeft de aarde bij Bergen als gevolg van gaswinning? Tientallen sensoren meten straks de beweging van huizen.'? Wat is uw eerste reactie hierop?

Antwoord 1:

Ja, het artikel is ons bekend.

In het licht van de situatie rondom de aardgaswinning in Groningen, begrijpen wij de mogelijke onrust die er kan zijn rondom het gebruik van de gasopslag en/of de winning van aardgas in Noord-Holland. Vanwege de huidige energiecrisis is leveringszekerheid van elektriciteit en gas op dit moment een zeer hoge prioriteit. Met name de gasopslag in Noord-Holland speelt hierbij een cruciale rol. Uiteraard is de veiligheid hierbij voor ons van belang.

Vraag 2: Bent u het net als de SP van mening dat schaden afkomstig van aardbevingen veroorzaakt door gaswinning, gasopslag en/of het ledigen van gasvelden, vergoed moeten worden door degene(n) die het veroorzaakt hebben? Waarom wel/niet?

Antwoord 2:

Sinds 2020 bestaat de 'Overeenkomst landelijke behandeling mijnbouwschade kleine velden'. In dit convenant tussen de minister van Economische Zaken en Klimaat en de bedrijven die gas of olie winnen of opslaan is opgenomen dat de mijnbouwondernemingen op grond van artikel 6:177 van

het Burgerlijk Wetboek risicoaansprakelijk zijn voor schade aan gebouwen die het gevolg zijn van bodembeweging veroorzaakt door activiteiten ten behoeve van de olie- en gaswinning uit en de olie- en gasopslag in kleine velden. Over wie eventuele schade moet vergoeden bestaat dus geen onduidelijkheid.

Vraag 3:

Wie zijn volgens u in dit verband de veroorzakers van de schaden? Welke rol spelen zij hierin?

Antwoord 3:

Het is niet aan de provincie om hierover uitspraken te doen. Of eventuele schade is veroorzaakt door gaswinning of -opslag wordt beoordeeld door de Commissie Mijnbouwschade. Zie hiervoor verder de beantwoording van vraag 5.

Vraag 4:

Het KNMI heeft meetstations om de bodembeweging in kaart te brengen. Er wordt in het artikel gesteld dat de gegevens afkomstig van de metingen niet voldoende zijn, 'omdat je niet weet of je huis door de aardbeving is geraakt'. Is deze stelling juist? Zo ja, wat moet er volgens u gebeuren om de juiste gegevens te verkrijgen, zodat een pandeigenaar (bewoner/ondernemer) precies weet of het object is beschadigd door een bepaalde aardbeving?

Antwoord 4:

Het meetsysteem van het KNMI geeft aan of er sprake is van een aardbeving en of die aardbeving op maaiveldniveau waarneembaar is. Voor een antwoord op de vraag of een object is beschadigd door een bepaalde aardbeving kan men zich wenden tot Commissie Mijnbouwschade; zie hiervoor de beantwoording van vraag 5.

Vraag 5:

Bewoners zijn met een marktpartij in zee gegaan om zelf metingen te verrichten. Men spreekt over het van belang van data van een onafhankelijke partij. De ondernemer geeft aan: 'Zo kunnen we zakelijke en publieke partijen voorspellende informatie over bodembewegingen aanbieden'. Deelt u de mening dat dergelijke data afkomstig moeten zijn van een 'onafhankelijke partij'? Wie ziet u als 'onafhankelijke partij' in deze? Kan dat volgens u ook een bedrijf zijn met een winstoogmerk? Deelt u de mening van de SP dat een overheid (en op deze schaal de provincie) de regie in handen moet hebben, aangaande de metingen?

Antwoord 5:

Het KNMI is een onafhankelijke partij die in opdracht van het ministerie van EZK betrokken is bij de toezicht op mijnbouwactiviteiten. Zoals bij de vorige vraag aangegeven levert het KNMI informatie over de bodem en het maaiveld; de staat van de bebouwing wordt door het KNMI niet gemonitord. In de eerder genoemde conventant 'Overeenkomst landelijke behandeling mijnbouwschade kleine velden' wordt beschreven hoe er met mijnbouwschade moet worden omgegaan en wie waarvoor verantwoordelijk is. Inwoners hoeven de oorzaak van de schade niet zelf aan te tonen; zij kunnen hiervoor een beroep doen op de Commissie Mijnbouwschade. De Commissie doet onderzoek en

geeft onafhankelijk en deskundig advies. Wij denken dat de belangen van de bewoners hiermee voldoende worden beschermd.

Vraag 6:

Het monitoren van bodembeweging in een ruime straal om de Noord-Hollandse velden voor gasopslag en gaswinning, is volgens de SP van groot belang voor het inzicht van de Noord-Hollandse inwoners en ondernemers; zij kunnen ervan gegarandeerd zijn of bepaalde schaden wel of niet door aardbevingen (afkomstig van gasopslag/ -winning) veroorzaakt zijn. Deelt u deze mening? Zo ja, hoe gaat u ervoor zorgen dat deze monitoring op een juiste wijze plaats kan vinden dat tevens juridisch houdbaar is mocht het erop aankomen dat overheden en/of marktpartijen een juridische strijd aan willen gaan? Zo nee, waarom gaat u daar niet voor zorgen?

Antwoord 6: Zoals hiervoor aangegeven levert het KNMI informatie over de bodembeweging, en kan een beroep op de Commissie Mijnbouwschade worden gedaan voor de vraag af schaden wel of niet door aardbevingen zijn veroorzaakt. De provincie heeft hier geen rol.

Vraag 7:

Het belang van het winnen van gas uit de Noord-Hollandse bodem is discutabel. De SP is van mening dat er volledig moet worden ingezet op het reduceren van energieverbruik, te beginnen bij de industrie. Pas als het uiterste bereikt is, kan er worden nagedacht over het winnen van groene energie door zonnedaken, vervolgens uit wind-op-zee en daarna (onder voorwaarden) uit het winnen van groene energie uit wind-op-land. De SP heeft daar een zogeheten 'energieladder' voor ontwikkeld. In hoeverre bent u van mening dat rekening is gehouden met een dergelijke ladder, voordat is overgegaan op het door Taqa laten oppompen van 150 miljoen kuub extra gas uit de velden bij Alkmaar/Bergen?⁴ Druist dit Rijksbesluit in tegen uw eigen duurzaamheidsambities? Waaruit maakt u uw antwoord op?

Antwoord 7:

Uitgangspunten van ons energiebeleid zijn: eerst zoveel mogelijk energie besparen, de energievraag zo veel mogelijk duurzaam opwekken en de resterende energievraag dekken met zo schoon mogelijke fossiele grondstoffen. Het Rijksenergiebeleid volgt dezelfde uitgangspunten. Voor zover wij kunnen overzien komen deze uitgangspunten in grote lijnen overeen met de door u genoemde energieladder. In de praktijk lopen deze sporen echter parallel en niet volgtijdelijk.

We staan nog maar aan het begin van de energietransitie. In 2020 was het aandeel duurzaam geproduceerde energie in Noord-Holland circa 10 %. Dat betekent dat onze energievoorziening nog voor 90 % afhankelijk is van fossiele grondstoffen. Omdat aardgas de schoonste fossiele brandstof is, wordt de resterende energievraag bij voorkeur door aardgas ingevuld. Het Rijksbesluit druist daarmee niet in tegen onze eigen duurzaamheidsambities.

⁴ NHD, 13 juni 2022:

https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20220613_82329564?utm_source=google&utm_medium=organic

Vraag 8:

Het College van B & W van de gemeente Bergen vreest voor extra bodemtrillingen en bodemdaling, door het versneld leegpompen van de gasvelden. Men spreekt tevens over louter 'een economisch belang' en over het 'afgeven van een verkeerd signaal naar de maatschappij, als de overheid bedrijven en inwoners 'dwingt' over te stappen naar duurzame alternatieven'. In hoeverre deelt u de mening en de vrees van het Bergense College? Trekt u samen met Noord-Hollandse gemeenten en andere overheden en overheidsinstanties op om het oppompen van extra gas uit de Noord-Hollandse velden een halt toe te roepen? Waarom wel/niet?

Antwoord 8:

Wij zijn van mening dat versnelde winning niet leidt tot bodemtrillingen en -dalingen die niet zouden zijn opgetreden als het oorspronkelijke tijdpad zou worden bewandeld. Voor het overige herhalen we dat de provincie behalve de adviesfunctie geen rol speelt bij besluiten met betrekking tot de Mijnbouwwet, en dat winning van fossiele brandstoffen nog nodig is tijdens de overgang naar duurzamere alternatieven.

Vraag 9:

Kunt u ons aangeven hoe u de Provinciale Staten meeneemt in alle ontwikkelingen rondom het gebruik van gasopslag en het al dan niet (versneld) leegpompen van de Noord-Hollandse velden?

Antwoord 9: Het ministerie van EZK communiceert over ontwikkelingen rondom het gebruik van gasopslag en het al dan niet (versneld) leegpompen van gasvelden. Daar waar die ontwikkelingen om een nieuwe winningsvergunning vraagt, wordt de provincie uitgenodigd advies te geven. Als we op die uitnodiging ingaan wordt het advies technisch/inhoudelijk voorbereid door de experts van de ODNZKG. Het GS-besluit over het advies wordt met Provinciale Staten gedeeld.